

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9So/67/2014
Identifikačné číslo spisu:	8013200784
Dátum vydania rozhodnutia:	25.11.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:8013200784.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členov senátu JUDr. Ľubice Filovej a JUDr. Judity Kokolevskej, v právnej veci navrhovateľa B. G., bytom A., zastúpeného JUDr. Františkom Svatuškom, advokátom so sídlom Kukorelliho 1505/52, Humenné, proti odporkyni Sociálnej poisťovni, ústrediu, Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, o výšku invalidného dôchodku, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 27. februára 2014, č. k. 5Sd/72/2013 - 47, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove z 27. februára 2014, č. k. 5Sd/72/2013 - 47, **p o t v r d z u j e** .
Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a** .

Odôvodnenie

Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozhodnutie odporkyne číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 11. júna 2013, ktorým odporkyňa podľa § 70 ods. 1, § 274, § 82 a § 293ce zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) a podľa čl. 52 ods. 1 písm. b) nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 o koordinácii sociálneho zabezpečenia (ďalej len „nariadenie“) od 25. apríla 2013 priznala navrhovateľovi invalidný dôchodok v sume 17,30 € mesačne vzhľadom na jeho 55 %-nú mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že podľa posudku posudkového lekára sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočky v Humennom zo 4. mája 2011 je navrhovateľ od 29. decembra 2010 invalidný podľa § 71 ods. 1 zákon č. 461/2003 Z. z. s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 55 %. Krajský súd nepovažoval za dôvodnú námietku navrhovateľa, že odporkyňa mala postupovať podľa čl. 51 ods. 2 nariadenia, pretože nárok na invalidný dôchodok navrhovateľovi vznikol len s prihliadnutím na doby poistenia získané podľa právnych predpisov Českej republiky v rozsahu 5167 dní, suma jeho invalidného dôchodku bola určená podľa čl. 52 ods. 1 nariadenia ako časť teoretickej sumy dôchodku, ktorá zodpovedá dobe poistenia získanej podľa právnych predpisov Slovenskej republiky v rozsahu 570 dní. Keďže dôchodkové nároky navrhovateľa boli posúdené v súlade s platnou právnou úpravou, krajský súd rozhodnutie odporkyne potvrdil.

Navrhovateľ v odvolaní proti rozsudku namietal, že súd pri rozhodovaní nezohľadnil skutočnosť, že postup odporkyne mal také vady, ktoré mali vplyv na zákonnosť a správnosť vydaného rozhodnutia. Poukázal na nesprávny postup odporkyne, ktorá pri svojom rozhodovaní neaplikovala princíp zakotvený v čl. 51 ods. 2 nariadenia. Výška dôchodku nie je správna, odporkyňa nezohľadnila najpriaznivejšie obdobie jeho príjmu počas poistného obdobia. Nesúhlasil ani s priznaním invalidného dôchodku až od 25. apríla 2013, hoci žiadosť o invalidný dôchodok podal odporkyni už v roku 2011. Z uvedených dôvodov navrhol, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa zmenil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Odporkyňa dôvody uvedené navrhovateľom v odvolaní nepovažovala za opodstatnené, trvala na vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia a navrhla, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 O.s.p. preskúmal napadnutý rozsudok a konanie mu predchádzajúce v súlade s § 250ja ods.2 O.s.p. bez pojednávania a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno vyhovieť.

Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne o priznaní invalidného dôchodku navrhovateľa.

Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne o nároku navrhovateľa na invalidný dôchodok a jeho výške.

Z obsahu spisov vrátane administratívneho spisu odporkyne mal aj odvolací súd za preukázané, že navrhovateľ žiadosťou zo dňa 4. mája 2011 požiadal o priznanie invalidného dôchodku od 29. decembra 2010. Rozhodnutím z 22.11.2011 mu odporkyňa podľa § 70 ods. 1, § 274 a § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. a čl. 52 ods. 1 písm. b/ nariadenia od 29. decembra 2010 priznala invalidný dôchodok v sume 14,80 € mesačne, zvýšený od 1. januára 2011 na sumu 15,10 € mesačne. Rozhodnutím z 18. júla 2012 odporkyňa navrhovateľovi invalidný dôchodok od 29. decembra 2010 odňala a jeho výplatu zastavila z dôvodu, že podľa oznámenia Českej správy sociálneho zabezpečenia nebolo zaplatené poistné za dobu od 1. apríla 1991 do 30. apríla 1992, túto dobu navrhovateľovi nemožno hodnotiť podľa právnych predpisov Českej republiky (navrhovateľ nezaplatil poistné v roku 1995, kedy bol vedený ako SZČO) a po vylúčení uvedenej doby navrhovateľ nespĺnil podmienku potrebnej doby poistenia a nevznikol mu nárok na invalidný dôchodok. Opravný prostriedok navrhovateľa proti rozhodnutiu z 18.07.2012 o odňatí invalidného dôchodku bol odmietnutý uznesením Krajského súdu v Prešove č. k. 3Sd/9/2013-31 z 22.03.2013, ktorý nadobudol právoplatnosť dňom 24.04.2013.

Po oznámení Českej správy sociálneho zabezpečenia, že navrhovateľ dňa 25. apríla 2013 dodatočne zaplatil poistné za dobu poistenia od 20. septembra 1995 do 31. decembra 1995, na základe čoho mu boli doby poistenia od 1. apríla 1991 do 30. apríla 1992 a od 20. septembra 1995 do 31. decembra 1995 zhodnotené podľa právnych predpisov Českej republiky až od 25. apríla 2013, odporkyňa preskúmaným rozhodnutím priznala navrhovateľovi invalidný dôchodok v sume 17,30 € mesačne podľa § 70 ods. 1, § 274, § 82 a § 293ce zákona č. 461/2003 Z. z. a čl. 52 ods. 1 písm. b/ nariadenia. Pre výpočet dôchodku bolo navrhovateľovi od 1. septembra 1977 do 28. decembra 2010 zhodnotených celkom 5737 dní, t. j. 15 rokov a 262 dní obdobia dôchodkového poistenia, z toho 570 dní, t. j. 1 rok a 205 dní obdobia dôchodkového poistenia podľa právnych predpisov Slovenskej republiky a 5167 dní obdobia dôchodkového poistenia podľa právnych predpisov Českej republiky a pripočítané obdobie od 29. decembra 2010 do 31. decembra 2023 (od vzniku nároku na invalidný dôchodok do dosiahnutia dôchodkového veku podľa právnych predpisov Slovenskej republiky) v rozsahu 4751 dní. Keďže navrhovateľ získal v Českej republike aj dobu zamestnania v I. a I.AA pracovnej kategórii, odporkyňa v súlade s ustanovením § 274 zákona č. 461/2003 Z. z. určila teoretickú sumu invalidného dôchodku a následne aj sumu invalidného dôchodku zodpovedajúcu obdobiu dôchodkového poistenia navrhovateľa získaného podľa právnych predpisov Slovenskej republiky aj podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003, t. j. podľa zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 100/1988 Zb.“). Suma invalidného dôchodku navrhovateľa určená podľa zákona č. 461/2003 Z. z. je 6,20 € mesačne a suma jeho invalidného dôchodku určená podľa zákona č. 100/1988 Zb. je 16,60 € mesačne. Pretože suma invalidného dôchodku navrhovateľa podľa zákona č. 100/1988 Zb. je vyššia, bol priznaný invalidný dôchodok navrhovateľovi v tejto výške, pričom so zvýšením podľa § 82 a § 293ce zákona č. 461/2003 Z. z. je suma invalidného dôchodku navrhovateľa 17,30 € mesačne. Podľa § 70 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. poistenec má nárok na invalidný dôchodok, ak sa stal invalidný, získal počet rokov dôchodkového poistenia uvedený v § 72 a ku dňu vzniku invalidity nespĺňa

podmienky nároku na starobný dôchodok alebo mu nebol priznaný predčasný starobný dôchodok.

V súlade s článkom 8 ods. 1 nariadenia č. 883/2004 a článkom 8 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009, ktorým sa stanovuje postup vykonávania nariadenia (ES) č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia sa naďalej uplatňuje článok 20 Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Českou republikou o sociálnom zabezpečení z 29. októbra 1992

Podľa článku 20 ods. 1 Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Českou republikou o sociálnom zabezpečení (ďalej len „Zmluva“) doby zabezpečenia získané pred dňom rozdelenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky sa považujú za doby zabezpečenia toho zmluvného štátu, na ktorého území mal zamestnávateľ občana sídlo ku dňu rozdelenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky alebo naposledy pred týmto dňom.

Nebolo sporné, že navrhovateľ naposledy pred 31. decembrom 1992 (pred rozdelením Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky) bol poistený na území Českej republiky. Z toho dôvodu sa všetky doby zabezpečenia navrhovateľa, získané pred 1. januárom 1993, považujú za doby zabezpečenia podľa právnych predpisov Českej republiky.

Odporkyňa vzhľadom na uvedené nepochybila, keď doby poistenia navrhovateľa, získané do 31. decembra 1992 považovala na účely výpočtu teoretickej výšky dôchodku za doby zamestnania v Českej republike.

Navrhovateľ namietal, že odporkyňa pri rozhodovaní postupovala podľa čl. 52 ods. 1 nariadenia a neaplikovala princíp zakotvený v čl. 51 ods. 2 nariadenia

Podľa čl. 52 ods. 1 nariadenia príslušná inštitúcia vypočíta výšku dávky, ktorá bude náležať:

a) podľa právnych predpisov, ktoré táto inštitúcia uplatňuje, iba ak podmienky nároku na dávky boli splnené výlučne podľa vnútroštátneho práva (nezávislá dávka);

b) vypočítaním teoretickej výšky a následne skutočnej výšky (paušálna dávka) takto:

i) teoretická výška dávky je rovná dávke, na ktorú by si daná osoba mohla uplatňovať nárok, ak by všetky doby poistenia a/alebo bydliska, ktoré boli dosiahnuté podľa právnych predpisov iných členských štátov, boli dosiahnuté podľa právnych predpisov, ktoré uplatňuje deň priznania takejto dávky. Ak podľa týchto právnych predpisov výška nezávisí na trvaní dosiahnutých dôb, táto výška sa považuje za teoretickú výšku;

ii) príslušná inštitúcia následne stanoví skutočnú výšku paušálnej dávky na základe teoretickej výšky podľa pomeru trvania dôb dosiahnutých pred vznikom poistnej udalosti podľa právnych predpisov, ktoré uplatňuje, k celkovému trvaniu dôb dosiahnutých pred vznikom poistného udalosti podľa právnych predpisov všetkých daných členských štátov.

Z ustanovenia čl. 52 ods. 2 písm. a) nariadenia vyplýva, že výpočet dôchodkovej dávky len podľa slovenských právnych predpisov prichádza do úvahy iba vtedy, ak by navrhovateľ splnil všetky podmienky nároku na invalidný dôchodok podľa § 70 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., teda len ak by ku dňu vzniku invalidity splnil aj podmienku 15 rokov poistenia v Slovenskej republike - túto podmienku však navrhovateľ nesplnil.

Podľa čl. 51 ods. 2 nariadenia doby poistenia dosiahnuté podľa osobitného systému členského štátu sa započítajú na účely poskytovania dávok všeobecného systému, alebo ak to nie je možné, systému ktorý sa vzťahuje na manuálnych pracovníkov alebo úradníkov, podľa jednotlivých prípadov, iného členského štátu, pod podmienkou, že daná osoba je účastníkom jedného alebo viacerých z týchto systémov, a to aj vtedy, ak tieto doby sa už započítali v inom členskom štáte podľa osobitného systému.

Podľa čl. 1 písm. e) nariadenia "osobitný systém pre štátnych zamestnancov" znamená každý systém sociálneho zabezpečenia, ktorý sa odlišuje od všeobecného systému sociálneho zabezpečenia uplatniteľného na zamestnancov v danom členskom štáte a ktorému všetky alebo určité kategórie štátnych zamestnancov podliehajú.

Podľa podkladov v spisovom materiáli navrhovateľ počas zamestnania, resp. poistenia tak v Českej republike ako aj v Slovenskej republike bol poistený vo všeobecnom systéme poistenia a žiadnym spôsobom nepreukázal, že by získal doby poistenia v osobitnom systéme sociálneho zabezpečenia v Českej republike alebo v Slovenskej republike. Osobitným systémom je v Slovenskej republike napr. systém sociálneho zabezpečenia policajtov a vojakov, upravený zákonom č. 328/2002 Z. z. Z toho dôvodu nie je dôvod na použitie čl. 51 ods. 2 nariadenia, ktorého použitia sa navrhovateľ domáhal.

Podľa § 72 ods.1 písm. g/ zákona č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom od 1. januára 2010 počet rokov dôchodkového poistenia na vznik nároku na invalidný dôchodok poistenca vo veku nad 45 rokov je najmenej 15 rokov.

Pred vznikom invalidity, t. j. pred 29. decembrom 2010 navrhovateľ získal spolu s dobou poistenia podľa právnych predpisov Českej republiky celkom 5238 dní, t. j. 14 rokov a 128 dní dôchodkového poistenia.

Navrhovateľ namietal priznanie invalidného dôchodku až dňom 23. apríla 2013, hoci o invalidný dôchodok požiadal už v roku 2011. Nebolo pritom sporné, že v pôvodnom konaní mu odporkyňa rozhodnutím z 22.11.2011 invalidný dôchodok priznala od 29. decembra 2010, t. j. od uznaného dátumu vzniku invalidity; tento invalidný dôchodok mu však bol odňatý z dôvodu nesplnenia podmienky potrebnej doby poistenia právoplatným rozhodnutím odporkyne číslo XXX XXX XXXX zo dňa 18. júla 2012.

Navrhovateľ spĺňa podmienku invalidity od 29. decembra 2010 a ku dňu vzniku invalidity, t. j. 29. decembru 2010 dovŕšil vek 47 rokov.

Podľa § 78 ods. 1 veta prvá zákona č. 461/2003 Z. z. povinne dôchodkovo poistenej samostatne zárobkovo činnéj osobe a dobrovoľne dôchodkovo poistenej osobe, ktoré nezaplatili včas a v správnej sume poistné na dôchodkové poistenie za obdobie, za ktoré boli povinné platiť poistné na dôchodkové poistenie, sa toto obdobie započíta na nárok na starobný dôchodok, predčasný starobný dôchodok a invalidný dôchodok a na určenie ich sumy ako obdobia dôchodkového poistenia odo dňa, v ktorom bola zaplatená celá suma dlžného poistného na dôchodkové poistenie.

Podľa oznámenia Českej správy sociálneho zabezpečenia z 28. mája 2013 navrhovateľ uhradil poistné za dobu od 20. septembra 1995 do 31. decembra 1995, počas ktorej bol prihlásený do poistenia v Českej republike ako samostatne zárobkovo činná osoba, až dňa 25. apríla 2013. Až od tohto dňa mu v súlade s § 78 ods.1 zákona č.461/2003 Z.z. bolo možné hodnotiť doby poistenia v Českej republike od 1. apríla 1991 do 30. apríla 1992 a od 20. septembra 1995 do 31.decembra 1995 ako doby poistenia na účely nároku na invalidný dôchodok.

Všetky zákonom stanovené podmienky pre vznik nároku na invalidný dôchodok teda navrhovateľ splnil až doplatením celej dlžnej sumy poistného dňom 25. apríla 2013, preto mu nebolo možné priznať invalidný dôchodok od skoršieho dátumu.

Pokiaľ navrhovateľ, zastúpený advokátom, v odvolaní namietal, že odporkyňa mu pri výpočte nezohľadnila najpriaznivejšie obdobia jeho príjmov, túto svoju požiadavku ničím nepodoprel - neuviedol v rozpore s akým právnym predpisom a jeho ustanovením by výpočet výšky dôchodku mal byť (§ 250i ods. 2 v spojení s § 249 ods. 2 O.s.p.). Pri určení výšky jeho invalidného dôchodku odporkyňa určila v súlade s čl. 52 ods. 1 písm. b/ nariadenia.

Vzhľadom na uvedené aj odvolací súd považoval rozhodnutie odporkyne za zákonné a preto rozsudok krajského súdu potvrdil ako vecne správny podľa § 250ja ods. 3 v spojení s § 219 O.s.p.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol tak ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, lebo navrhovateľ v odvolacom konaní úspech nemal a odporkyňa nemá nárok na náhradu trov konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.